

6. Васильев А. С. Административное право Украины (общая часть): учеб. пособие / А. С. Васильев. – Х. : Право, 2001. – 316 с.
7. Попов Л. Л. Убеждение и принуждение. Организационно-воспитательные и административно-правовые средства охраны общественного порядка в деятельности советской милиции: учеб. пособие / Л. Л. Попов. – М.: ВНИИ МВД СССР, 1979. – 84 с.
8. Ківалов С. В. Адміністративне право України : навч.-метод. посіб. / Сергій Васильович Ківалов, Любов Романівна Біла. – 2-ге вид. перероб. і доп. – Одеса: Юрид. літ., 2002. – 312 с.
9. Адміністративне право України : навч. посіб. для курсантів та студ. юрид. спец. вищих навч. закладів / [В. В. Конопльов, С. О. Кузніченко, В. Ю. Шильник та ін.]. – Х.: ТОВ «ПРО-МЕТЕЙ-ПРЕС», 2007. – 268 с.
10. Кримінальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25–26. – Ст. 131.
11. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18 лютого 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 22. – Ст. 303.
12. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом: Закон України від 28 листопада 2002 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 1. – Ст. 2.
13. Кодекс про адміністративні правопорушення // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1984. – Додаток до № 51. – Ст. 1122.

Анотації

Нормативне забезпечення діяльності Державного комітету фінансового моніторингу України щодо запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, і фінансуванню тероризму пов'язано з чітким визначенням форм та методів її здійснення. З метою належної організації роботи Держфінмоніторингу України за вказаними напрямками необхідно визначити поняття та види форм і методів його діяльності.

Нормативное обеспечение деятельности Государственного комитета финансового мониторинга Украины по предупреждению и противодействию легализации (отмыванию) доходов, полученных преступным путем, и финансированию терроризма связано с определением форм и методов её осуществления. С целью надлежащей организации работы Госфинмониторинга Украины на указанных направлениях необходимо определить понятие и виды форм и методов его деятельности.

The legal status of activity of the State Committee for Financial Monitoring of Ukraine under the prevention and counteraction of legalization (laundering) of the incomes received in the criminal way, and financing of terrorism is connected to definition of forms and methods of realization of its activity. With the purpose of appropriate organization of functioning the State Committee for Financial Monitoring of Ukraine on the specified directions it is necessary to define the definition and kinds of forms and methods of its activity.

УДК 342.9:347

Я. О. ПОНОМАРЬОВА,
викл. Сумської філії ХНУВС

РЕЄСТРАЦІЙНІ ПРАВОВСТАНОВЛЮЮЧІ ВІДНОСИНИ У СФЕРІ ДЕРЖАВНОЇ РЕЄСТРАЦІЇ ПРАВ НА НЕРУХОМЕ МАЙНО ТА ЇХ ОБМЕЖЕНЬ

Із внесенням суттєвих змін до Конституції України [1] нового імпульсу набуло формування демократичної, правової держави, головним завданням і змістом

діяльності якої є утвердження, забезпечення і захист прав та свобод людини і громадянина. Виконання цього завдання пов'язане із вирішенням складних полі-

тичних, економічних, соціальних і правових проблем, оскільки реальний стан справ у державі і суспільстві ще не відповідає доси вимогам часу. Це призводить до погіршення життєвого рівня населення, рівня його захищеності, зростання кількості протиправних посягань на права і свободи громадян, на власність та інші об'єкти правової охорони, серед яких особливо вагомими є правопорушення, пов'язані з нерухомістю – землею, житловими приміщеннями та ін. За цих умов велике значення має підвищення ефективності діяльності державних органів щодо врегулювання реєстраційних правовстановлюючих відносин.

Науково-теоретичним підґрунтям для цієї статті стали наукові праці із загальної теорії права і держави, розробки фахівців у галузі теорії управління та адміністративного права – В. Б. Авер'янова, С. С. Алексєєва, О. М. Бандурки, Д. М. Бахраха, Ю. П. Битяка, І. П. Голосніченка, С. В. Додіна, Д. П. Каляянова, О. П. Ключніченка, Л. В. Коваля, Е. Г. Лук'янова, А. Т. Комзюка, О. П. Коренева, Ю. М. Козлова, В. А. Лорія, Н. Г. Саліщевої, М. М. Тищенко, Ю. О. Тихомирова, О. П. Шергіна та ін.

Метою статті є удосконалення діяльності державних органів, що обумовлює актуальність і важливість глибокого дослідження проблем адміністративно-правового регулювання здійснення зазначеними органами порядку реєстрації нерухомості, з'ясування її сутності та значення, повноважень органів щодо її здійснення та забезпечення виконання її правил, – те, що становить зміст реєстраційних правовстановлюючих відносин.

Реєстраційні правовстановлюючі відносини, як і будь-які інші процесуальні відносини, виникають, змінюються або припиняються за наявності певних юридичних фактів і характеризуються певними ознаками.

У теорії держави і права юридичними фактами називають конкретні соціальні обставини (події і дії), що викликають відповідно до норм права настання певних правових наслідків – виникнення, зміну або припинення правових відносин. За

словами С. С. Алексєєва, юридичні факти відіграють роль «важелів», що приводять у дію норми права, зв'язуючих ланок між нормами права і правами (обов'язками) суб'єктів [2, с. 63]. У цьому, як зазначає О. Г. Лук'янова, полягає головне завдання, яке виконують юридичні факти в механізмі правового регулювання [3, с. 38].

Юридичні факти, що породжують виникнення, зміну і припинення реєстраційних правовстановлюючих відносин, доцільно називати реєстраційними правовстановлюючими фактами. Особливості цих фактів полягають у тому, що:

– вони мають бути зафіксовані в законодавстві про державну реєстрацію прав на нерухоме майно, тобто реєстраційні правовстановлюючі факти мають правове значення лише в тому разі, якщо вони оформлені нормативним актом;

– реєстраційними правовстановлюючими фактами, на відміну від процесуальних, є і факти матеріально-правового характеру, які нерозривно пов'язані з виникненням, зміною або припиненням прав власності та інших майнових прав, що підлягають державній реєстрації. А процесуальні реєстраційні правовстановлюючі факти вичерпно визначені в нормах законодавства про державну реєстрацію прав на нерухоме майно.

Досліджуючи структуру процесуальної системи в теорії держави і права, а також законодавство про державну реєстрацію прав на нерухоме майно і практику його застосування, охарактеризуємо ті елементи, з яких складається структура процесуальної реєстраційної правовстановлюючої системи.

Важливе значення в цій системі мають такі юридичні факти, які формуються в майнових правовідносинах і є визначальними для різноманітних реєстраційних правовстановлюючих фактів, разом із якими сприяють подальшому розвитку реєстраційної правовстановлюючої системи. До таких фактів належать, наприклад, операції з нерухомим майном. Їх результат є матеріальним фактом, без якого реєстраційний правовстановлюючий процес не виникає. У юридичній літературі процесуальні юриди-

чні факти і процесуальні фактичні склади розглядаються як процесуальна система. Це стосується і реєстраційних правовстановлюючих фактів. Динаміка, взаємозв'язок реєстраційних правовстановлюючих відносин зумовлює цілісність і нерозривність тих фактів, які є підставою їх виникнення, зміни і припинення.

Також важливе місце в реєстраційній системі посідають реєстраційні правовстановлюючі дії. Як і в інших процесуальних системах, ці дії утворюють основний вид юридичних фактів у процесуальній реєстраційній правовстановлюючій системі. Реєстраційні правовстановлюючі дії є підставою для виникнення, зміни і припинення реєстраційних правовстановлюючих відносин, і, крім того, дозволяє суб'єктам правозастосування реєстраційних правовстановлюючих проваджень фактично реалізувати свої повноваження.

Реєстраційні правовстановлюючі дії є одним з елементів реєстраційних правовстановлюючих відносин. Але юридичне значення в реєстраційних правовстановлюючих процесах мають не лише процесуальні дії його суб'єктів, але і всі реєстраційні правовстановлюючі відносини в цілому. У цьому, пише О. Г. Лук'янова, полягає найважливіша особливість процесуально-правового механізму, взаємоперетворення одних його компонентів на інші [3, с. 54].

Наступним складником процесуальної реєстраційної правовстановлюючої системи є реєстраційні правовстановлюючі документи, віднесені до неї законодавством про державну реєстрацію прав на нерухоме майно, що видані органами державної влади або органами місцевого самоврядування. Так, відповідно до Тимчасового положення про порядок державної реєстрації прав власності на нерухоме майно (в редакції Наказу Мін'юсту № 36/5 від 17 травня 2004 р.), затвердженого Наказом Міністерства юстиції України від 7 лютого 2002 р. № 7/5, до них відносять договори й інші операції стосовно нерухомого майна; акти (свідоцтва) про приватизацію житлових приміщень; свідоцтва

про право на спадок; акти (свідоцтва) про права на нерухоме майно; інші акти про права на нерухоме майно [4].

Такі акти за умови, що вони видані на підставі і відповідно до закону, є реєстраційним правовстановлюючим фактом, що породжує виникнення, зміни і припинення певних реєстраційних правовстановлюючих відносин.

Як ми бачимо, вищезазначене є частиною процесуальних відносин і характеризується всіма ознаками, властивими будь-яким їх видам: вони мають функціональне призначення; виникають та існують у правовій формі; побудовані на засадах субординації; опосередковують процес реалізації норм матеріального права; є результатом реалізації норм процесуального права. Також, як і інші процесуальні відносини, вони виникають, перш за все, на основі юридичних фактів, дій між суб'єктами процесуального права, для них властива динамічність і змістовність.

Поряд із названими спільними рисами, що властиві процесуальним відносинам, їм властива і певна специфіка. Вона обумовлена особливостями реєстраційної правовстановлюючої діяльності і полягають у специфіці цієї діяльності, її юридичній природі та функціональному призначенню. Це свідчить про функціональну різноманітність реєстраційних правовстановлюючих відносин. Вони нерозривно пов'язані з майновими стосунками й операціями з нерухомістю, у зв'язку з чим забезпечують реалізацію відповідних норм матеріального права.

Крім того, реєстраційні правовстановлюючі відносини є важливим та об'єктивно необхідним засобом забезпечення належного дотримання норм, що встановлюють право, оскільки сама імовірність виникнення процесуальних відносин відіграє важливу роль у справі забезпечення дотримання тих норм, які передбачають неправомірну поведінку.

Така подвійна правова природа реєстраційних правовстановлюючих відносин полягає в тому, що вони опосередковують процес реалізації не лише прав на нерухоме майно, але і є результатом

норм, що встановлюють право.

У юридичній літературі під змістом процесуальних відносин розуміють зв'язок суб'єктів, що втілюється в суб'єктивних правах і юридичних обов'язках, юридичних повноваженнях, юридичній відповідальності і відповідній фактичній поведінці [3, с.72].

Таким чином, можна зробити висновок про те, що реєстраційні правовстановлюю-

ючі відносини у сфері державної реєстрації прав на нерухоме майно та їх обмежень – це взаємодія суб'єктів таких відносин, які виникають на основі правовстановлюючих норм, виражених у правах та обов'язках заявника, з уповноваженими органами (посадовими особами), що проводять їх фактичну реалізацію в порядку реєстраційної правовстановлюючої діяльності.

Література

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Алексеев. С. С. Общая теория права: в 2-х т. – Т. II / С. С. Алексеев. – М.: Юрид. лит., 1992. – С. 281.
3. Лукьянова. Е. Г. Теория процессуального права / Е. Г. Лукьянова. – М.: Норма, 2003. – С. 188.
4. Тимчасове положення про порядок державної реєстрації прав власності на нерухоме майно (в редакції Наказу Мін'юсту №36/5 від 17 травня 2004 р.) / Наказ Міністерства юстиції України від 7 лютого 2002 р. № 7/5. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0157-02>

Анотації

У статті викладено поняття реєстраційних правовстановлюючих відносин у сфері державної реєстрації прав на нерухоме майно та їх обмежень, зазначено їхні ознаки та властивості відповідно до чинних норм права, за якими здійснюються провадження у справах із державної реєстрації прав на нерухоме майно та їх обмежень.

В статье изложено понятие регистрационных правоустанавливающих отношений, определены их признаки и свойства, в соответствии с действующими нормами права, согласно которым совершается производство государственной регистрации прав на недвижимое имущество и их ограничений.

In this article the concept of the registration relations which establish the rights is presented. Their signs and properties in the correspondence to the norms of the law operating today according to which manufacture of the state registration of rights to the immovable property and their limitations is accomplished are determined.

УДК 351.95

О. М. НЕЧИТАЙЛО,
здобувач ХНУВС

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОКАЗІВ У АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ УКРАЇНИ

Враховуючи роль принципу змагальності у забезпеченні пошуку істини у справі, адміністративне процесуальне законодавство надає право і встановлює обов'язки сторін та інших осіб, які беруть участь у справі, подати свої докази або повідомити про них суд до початку судового засідан-

ня щодо розгляду справи. Однак, зацікавлені особи не завжди мають у своєму розпорядженні належні докази, або ж ці докази згодом можуть бути втрачені (зникнути чи бути знищеними), або ж пізніше доступ до них буде ускладненим. Із метою запобігання настанню наслідків, які